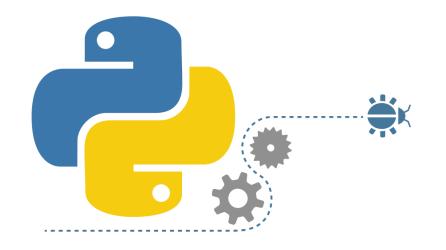
Cách nhập liệu từ bàn phím trong Python

Trong Python để nhập liệu từ bàn phím ta dùng hàm input(). Giá trị nhập vào của hàm input() thường là kiểu chuỗi, do đó ta cần chuyển kiểu nếu như muốn lưu trữ giá trị nhập vào không phải kiểu chuỗi.

```
print("Mòi bạn nhập cái gì đó:")
s=input()
print("Bạn nhập:",s)
print("Kiểu dữ liệu:",type(s))
```

Muốn đưa về số int

```
print("Mòi bạn nhập 1 số nguyên:")
x=int(input())
print("Bạn nhập: ",x)
print("Kiểu dữ liệu: ",type(x))
```

Muốn đưa về số float

```
print("Mòi bạn nhập 1 số thực:")
x=float(input())
print("Bạn nhập:",x)
print("Kiểu dữ liệu:",type(x))
```

Muốn đưa về số boolean

```
def StrToBool(s):
    return s.lower() in ("yes", "true", "t", "1")

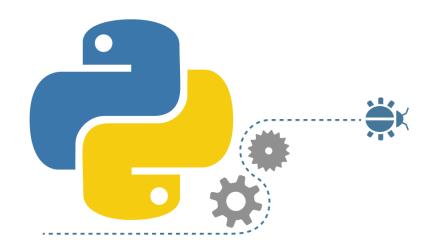
print("Mòi bạn nhập 1 số kiểu bool:")

x = StrToBool(input())
print("Bạn nhập:", x)
print("Kiểu dữ liệu:", type(x))
```

Ngoài ra hàm input() còn có cho phép ta nhập nhãn tiêu đề vào như sau:

```
x=input("Mòi bạn nhập giá trị gì đó:")
print("Bạn nhập: ",x)
```

Các kiểu xuất dữ liệu

Để xuất lặp dữ liệu ra màn hình ta làm như sau:

```
print('*'*15)
```

→ Xuất dấu * 15 lần

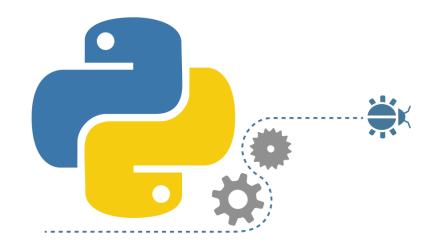
Dùng hàm format để xuất dữ liệu:

```
print('{0} {1}'.format(7, 10**7))
      10000000
 '{0} {1}'.format(7, 10**7)
```

Muốn xuất căn phải ta có thể làm như sau:

```
print('-'*15)
                                                          STT
                                                             Giá trị
print('{0:>2} {1:>11}'.format('STT', 'Giá tri'))
print('-'*15)
                                                          1 10000000000
print('{0:>2} {1:>11}'.format(1, 10**10))
                                                             1000000000
print('\{0:>2\} \{1:>11\}'.format(2, 10**9))
                                                              100000000
print('{0:>2} {1:>11}'.format(3,
                                   10**8))
                                                               10000000
print('{0:>2} {1:>11}'.format(4,
                                   10**7))
                                                               1000000
print('{0:>2} {1:>11}'.format(5,
                                   10**6))
                                                                100000
print('{0:>2} {1:>11}'.format(6,
                                   10**5))
                                                                 10000
print('{0:>2} {1:>11}'.format(7,
                                   10**4))
                                                                  1000
                                                                   100
print('{0:>2} {1:>11}'.format(8,
                                   10**3))
                                                                    10
print('\{0:>2\} \{1:>11\}'.format(9, 10**2))
print('\{0:>2\} \{1:>11\}'.format(10, 10**1))
print('-'*15)
```

Các loại lỗi trong Python

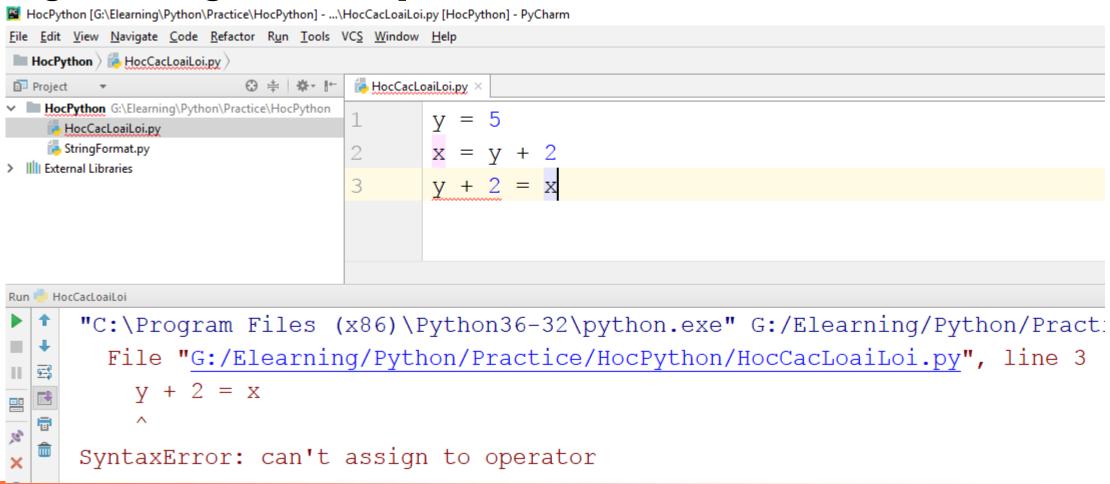
Bất cứ người nào lập trình cũng đều sinh ra lỗi, tùy vào và khả và kinh nghiệm của từng người mà gặp các loại lỗi khác nhau.

- Có 3 loại lỗi thường gặp là:
- 1. Lỗi cú pháp (Syntax Errors)
- 2. Lỗi thực thi (Run-time Exceptions)
- 3. Lỗi nghiệp vụ (Logic Errors)

Python cũng giống như các ngôn ngữ khác là cho phép bắt lỗi bằng khối lệnh try...catch

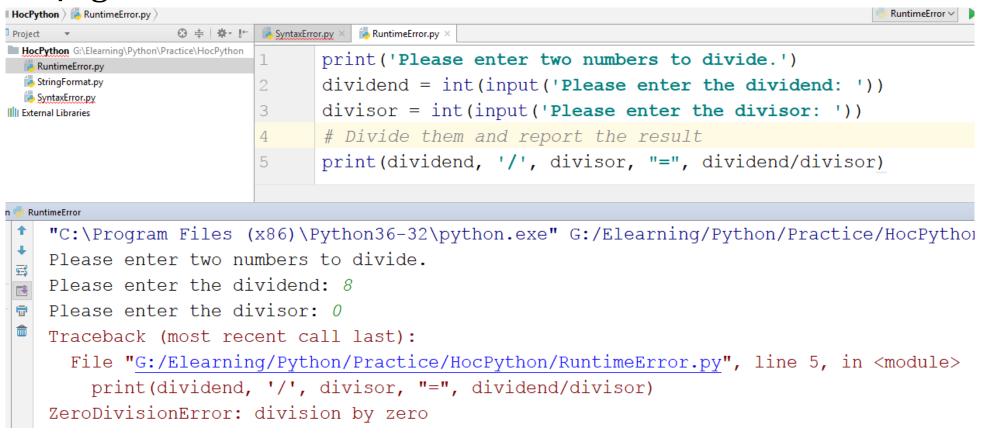
1. Lỗi cú pháp(Syntax Errors)

Lỗi thường gặp với những Programmer mới bắt đầu học, viết đâu sai đó, không thể thông dịch được phần mềm.

2. Lỗi thực thi(Run-time Exceptions)

Thường lỗi này thông dịch hoàn tất, nhưng trong quá trình thực thi lại phát sinh ra lỗi. Các lỗi thường gặp như chia cho 0, ép kiểu sai, đọc file lỗi, kết nối mạng lỗi....

■3. Lỗi nghiệp vụ(Logic Errors)

Lỗi này rất nghiêm trọng, thông dịch và chạy ngon lành. Nhưng kết quả sai với yêu cầu nghiệp của Khách hàng.

Các lỗi này thường rất hiếm khi xảy ra, nhưng khi xảy ra rồi thì rất khó tìm thấy, và thấy rồi cũng thường khó fix bug.

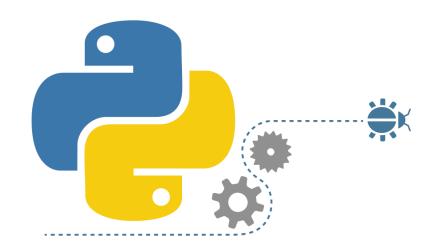
4. Bắt lỗi

Python hỗ trợ **try...catch** để bắt lỗi **Runtime**, giúp báo rõ loại lỗi chương trình đang gặp và vẫn tiếp tục hoạt động khi gặp lỗi. Có rất nhiều trường hợp sử dụng, bài học trình bày 1 cách tổng quát nhất:

```
HandleException.py ×

1 try:
2 x=5
3 y=0
4 z=x/y
5 except: # Catch absolutely any other type of exception
6 print('This program has encountered a problem')
```

Bài tập rèn luyện Tính chu vi diện tích Hình tròn

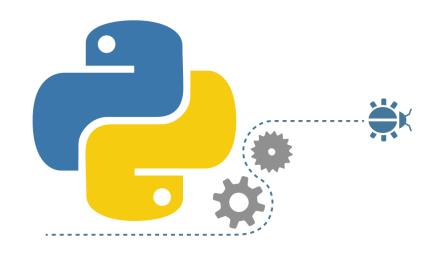

Nhập bán kính đường tròn r.

Tính và xuất chu vi, diện tích đường tròn tương ứng.

HD: $cv=2*\pi*r$ và $dt=\pi*r*r$

Bài tập rèn luyện Tính giờ phút giây

Nhập vào số **giây** bất kỳ t. Tính và xuất ra dạng

Giờ:Phút:Giây

Ví dụ: Nhập 3750 thì xuất ra 1:2:30 AM

Nhập 51100 thì xuất ra 2:11:40 PM

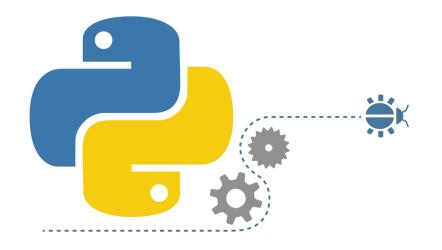
HD:

hour=(t/3600)%24

minute=(t%3600)/60

second=(t%3600)%60

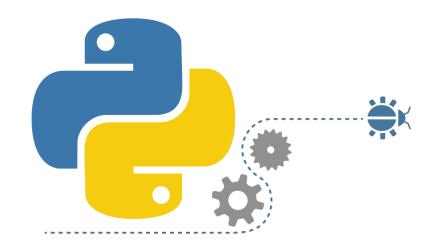
Bài tập rèn luyện Tính điểm trung bình

Viết chương trình nhập vào điểm ba môn Toán, Lý, Hóa của một học sinh.

In ra điểm trung bình của học sinh đó với hai số lẻ thập phân.

Các bài tập tự rèn luyện

Câu 1: Python hỗ trợ những kiểu dữ liệu cơ bản nào?

Câu 2: Trình bày các loại ghi chú trong Python

Câu 3: Trình bày ý nghĩa toán tử /, //, %, **, and, or, is

Câu 4: Trình bày một số cách nhập dữ liệu từ bàn phím

Câu 5: Trình bày các loại lỗi khi lập trình và cách bắt lỗi

trong Python

Câu 6:

Cho các biến với giá trị

$$i1 = 2$$

$$i2 = 5$$

$$i3 = -3$$

$$d1 = 2.0$$

$$d2 = 5.0$$

$$d3 = -0.5$$

Cho biết kết quả của các lệnh sau:

(a)
$$i1 + (i2 * i3)$$

(b)
$$i1 * (i2 + i3)$$

(c)
$$i1/(i2 + i3)$$

(d)
$$i1 // (i2 + i3)$$

(e)
$$i1 / i2 + i3$$

(f)
$$i1 // i2 + i3$$

$$(g) 3 + 4 + 5 / 3$$

(h)
$$3 + 4 + 5 // 3$$

(i)
$$(3 + 4 + 5) / 3$$

$$(j) (3 + 4 + 5) // 3$$

$$(k) d1 + (d2 * d3)$$

(l)
$$d1 + d2 * d3$$

$$(m) d1 / d2 - d3$$

$$(n) d1 / (d2 - d3)$$

(o)
$$d1 + d2 + d3 / 3$$

$$(p) (d1 + d2 + d3) / 3$$

$$(q) d1 + d2 + (d3 / 3)$$

$$(r) 3 * (d1 + d2) * (d1 - d3)$$

Câu 7: Hãy viết ngắn gọn lại các lệnh dưới đây:

(a)
$$x = x + 1 \rightarrow x + = 1$$

(b)
$$x = x / 2$$

(c)
$$x = x - 1$$

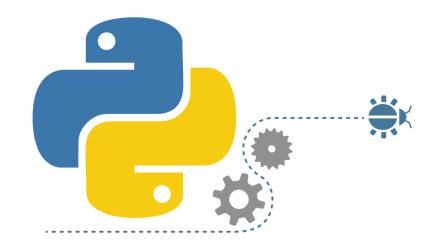
$$(d) x = x + y$$

(e)
$$x = x - (y + 7)$$

(f)
$$x = 2*x$$

(g) number_of_closed_cases = number_of_closed_cases + 2*ncc

Biểu thức Boolean

- Biểu thức **Boolean (Boolean Expression)** còn được gọi là **Predicate**.
- Là một biểu thức rất quan trọng và phổ biến trong các lệnh của Python cũng như ngôn ngữ lập trình khác.
- Các giá trị là **True** hoặc **False**, dựa vào các giá trị này mà ta điều hướng các công việc trong phần mềm.

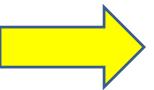
```
Ví dụ:
```

```
a = True
```

gán lại kết qua cho a

a = False

$$print('a = ', a, 'b = ', b)$$

a = True b = False

a = False b = False

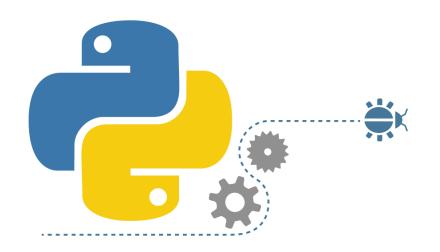
Bảng tổng quát:

Biểu thức	Ý nghĩa
x == y	True nếu x=y, False nếu x khác y
x < y	True nếu x <y, false="" nếu="" x="">=y</y,>
x <= y	True nếu x<=y, False nếu x>y
x > y	True nếu x>y, False nếu x<=y
x >= y	True nếu x>=y, False nếu x <y< th=""></y<>
x != y	True nếu x khác y, False nếu x=y

Ví dụ:

Biểu thức	Ý nghĩa
10 < 20	True
10 >= 20	False
x < 100	True if x nhỏ hơn 100; ngược lại False

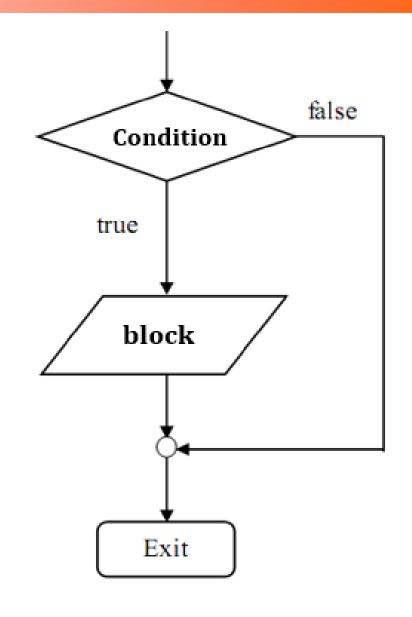
Biểu thức If

Biểu thức **if** là một biểu thức điều kiện rất quan trọng và phổ biến trong Python. Biểu thức **if** đứng một mình chỉ quan tâm tới điều kiện đúng (**True**). Khi điều kiện đúng thì khối lệnh bên trong **if** sẽ được thực thi.

Cú pháp:

if condition:

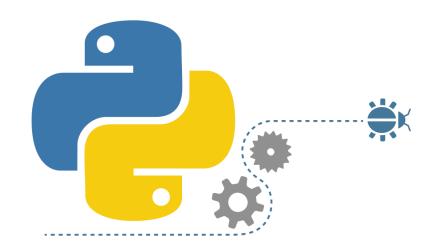

Ví du:

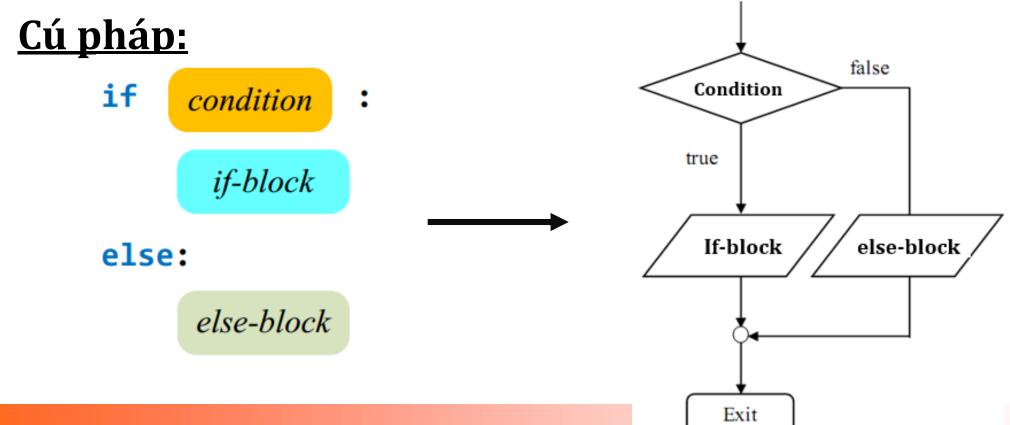
```
dtb=float(input("Nhập điểm trung bình:"))
if dtb>=5:
    print("Bạn đã đậu!")
    print("Hú hồn!")
```

Lưu ý rằng Python không dùng ngoặc nhọn để bao bọc các dòng lệnh, mà ta dùng phím Tab hoặc khoảng trắng thụt đầu dòng.

Biểu thức if ... else

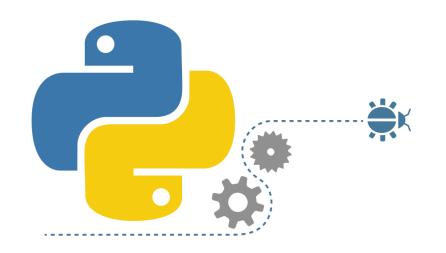
Biểu thức **if...else** là một biểu thức điều kiện rất quan trọng và phổ biến trong **Python**. Biểu thức này quan tâm điều kiện đúng (**True**) và sai (**False**). Nó phổ biển hơn biểu thức **if**.

Ví du:

```
dtb = float(input("Nhập điểm trung bình:"))
if dtb >= 5:
    print ("Ban đã đậu!")
    print ("Hú hồn!")
else:
    print ("Ở nhà lấy Vợ")
    print ("Đi phụ hồ")
```

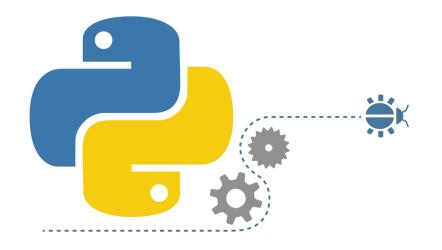
Biểu thức If ... elif lồng nhau

Với các điều kiện thức tạp, Python cũng hỗ trợ kiểm tra điều kiện if elif lồng nhau:

```
dtb = float(input("Nhập điểm trung bình:"))
if dtb >= 9:
    print ("Ban xếp loại giỏi")
elif dtb>=7:
    print ("Ban xếp loại khá")
elif dtb>=5:
    print ("Ban xếp loại Trung bình")
else:
    print ("Chia tay hoàng hôn")
```

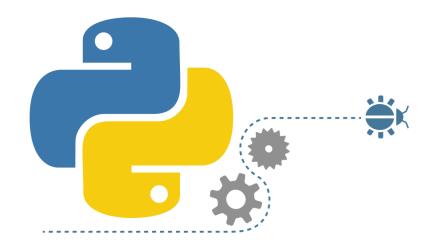
Biểu thức pass

Biểu thức pass khá lợi hại, nó dùng để dành chỗ lập trình. Ví dụ bạn biết chỗ đó phải viết rất nhiều coding, nhưng tại thời điểm này chưa kịp làm. Ta sẽ dùng pass để đánh dấu vị trí đó.

```
a=float(input("Nhập hệ số a:"))
                                                     a=float(input("Nhập hệ số a:"))
b=float(input("Nhập hệ số b:"))
                                                     b=float(input("Nhập hệ số b:"))
if a==0:
          Lỗi, Python không cho để trống như thế này
                                                     if a==0:
                                                         pass
else:
                                                    else:
    x=-b/a;
                                                         x=-b/a;
    print("\{0\}x+\{1\}=0".format(a,b))
                                                         print("\{0\}x+\{1\}=0".format(a,b))
    print ("có nghiệm x=",x)
                                                         print ("có nghiệm x=",x)
```

So sánh số thực trong Python

Khi ta thao tác với số thực thì có một chút rắc rối ở chỗ Sai Số, nên ta cần có một ngưỡng Sai Số cho phép (tùy thuộc vào quyết định của người dùng)

```
1     d1 = 1.11 - 1.10
2     d2 = 2.11 - 2.10
3     print('d1 =', d1, ' d2 =', d2)
4     if d1 == d2:
5         print('d1 và d2 bằng nhau')
6     else:
7         print('d1 và d2 khác nhau')
```

Nếu mắt thường quan sát ta tưởng rằng d1 bằng d2 vì lý do sau:

 $1.11-1.10 \rightarrow 0.01$

 $2.11-2.10 \rightarrow 0.01$

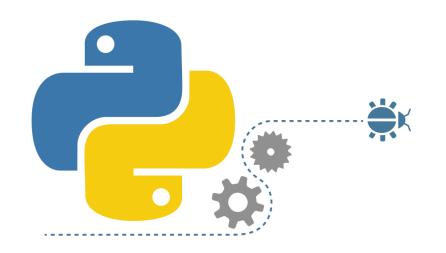
Nhưng thực ra số thực nó có sai số, nó không phải 100% là 0.01

d1 = 0.010000000000000000 d2 = 0.0099999999999999787 d1 và d2 khác nhau

Do đó ta cho 1 cái ngưỡng so sánh theo sai số cho phép, ví dụ:

```
d1 = 1.11 - 1.10
      d2 = 2.11 - 2.10
      print('d1 =', d1, ' d2 =', d2)
      diff = d1 - d2 # Compute difference
      if diff < 0: # Compute absolute value</pre>
           diff = -diff
6
      if diff < 0.0000001: # Are the values close enough?
           print('Same')
9
      else:
           print('Different')
10
```

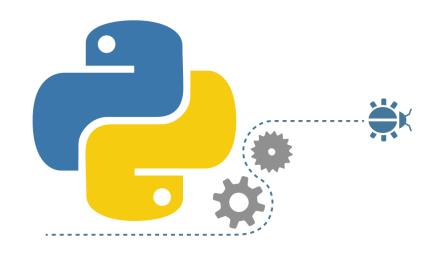
Sử dụng if else như phép gán

Đôi khi việc thực hiện if else trong một biểu thức quá đơn giản sẽ làm cho if else phức tạp không cần thiết:

```
a=5
b=7
if a != b:
    c = 113
else:
    c = 115
print(c)
c = 113 \text{ if } a != b \text{ else } 115
c = 115 \text{ condition } else \text{ expression-2}
```

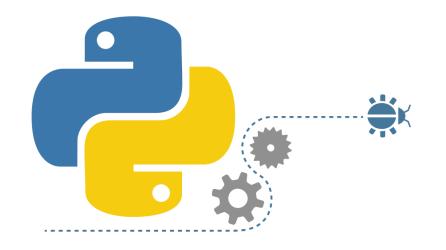
Bài tập rèn luyện Kiểm tra năm nhuần

Nhập vào một năm bất kỳ, kiểm tra năm đó có phải năm nhuần hay không.

Biết rằng: Năm nhuần là năm chia hết cho 4 nhưng không chia hết cho 100 hoặc chia hết cho 400

Bài tập rèn luyện Đếm số ngày trong tháng

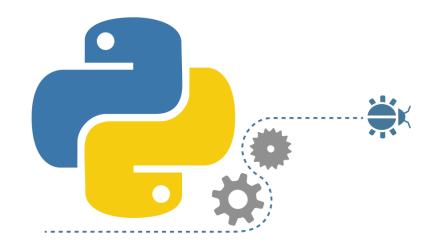
Nhập vào 1 tháng, xuất tháng đó có bao nhiều ngày.

 $1,3,5,7,8,10,12 \rightarrow 31 \text{ ngày}$

4,6,9,11 → có 30 ngày

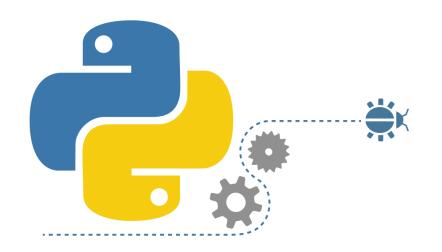
Nếu là tháng 2 thì yêu cầu nhập thêm năm. Năm nhuần thì tháng 2 có 29 ngày, không nhuần có 28 ngày

Bài tập rèn luyện Phương trình bậc 2

Viết chương trình giải phương trình bậc 2: $ax^2+bx+c=0$

Các bài tập tự rèn luyện

<u>Câu 1:</u>

Cho x, y, z = 3, 5, 7. Hãy cho biết kết quả của Boolean Expression

(a)
$$x == 3$$

(b)
$$x < y$$

(c)
$$x \ge y$$

(d)
$$x \le y$$

(e)
$$x != y - 2$$

(f)
$$x < 10$$

(g)
$$x >= 0$$
 and $x < 10$

(h)
$$x < 0$$
 and $x < 10$

(i)
$$x \ge 0$$
 and $x < 2$

(j)
$$x < 0$$
 or $x < 10$

(k)
$$x > 0$$
 or $x < 10$

(l)
$$x < 0$$
 or $x > 10$

<u>Câu 2:</u>

Cho i, j, k là các con số và lệnh dưới đây:

```
if i < j:
    if j < k:
        i = j
    else:
        j = k

else:
    if j > k:
        j = i
    else:
        i = k

print("i =", i, " j =", j, " k =", k)
```

Hãy cho biết kết quả xuất ra màn hình nếu tuần tự 3 biến trên có các giá trị sau:

(a)
$$i = 3$$
, $j = 5$, and $k = 7$

(b)
$$i = 3$$
, $j = 7$, and $k = 5$

(c)
$$i = 5$$
, $j = 3$, and $k = 7$

(d)
$$i = 5$$
, $j = 7$, and $k = 3$

(e)
$$i = 7$$
, $j = 3$, and $k = 5$

(f)
$$i = 7$$
, $j = 5$, and $k = 3$

Câu 3: Nhập một số n có tối đa 2 chữ số. Hãy cho biết cách đọc ra dạng chữ.

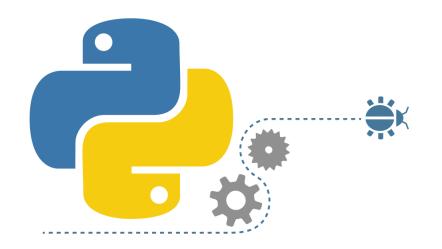
(vd: n=35 => Ba mươi lăm, <math>n=5 => năm).

<u>Câu 4:</u> Nhập vào một ngày (ngày, tháng, năm). Tìm ngày kế sau ngày vừa nhập (ngày/tháng/năm).

<u>Câu 5:</u> Nhập vào 2 giá trị a, b và phép toán '+', '-', '*', '/' . Hãy xuất kết quả theo đúng phép toán đã nhập.

Câu 6: Nhập vào 1 tháng, xuất ra tháng đó thuộc quý mấy trong năm.

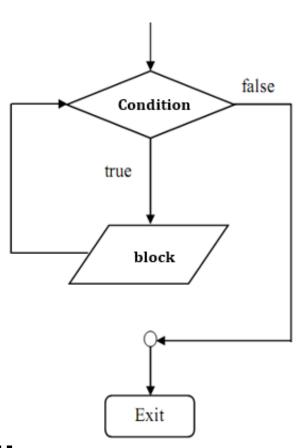
Vòng lặp while

While dùng để yêu cầu 1 công việc được lặp đi lặp lại Nếu **condition** là True thì **block** sẽ được lặp lại **Cú pháp:**

while condition:

- -Có thể **block** sẽ không được thực hiện lần nào nếu **condition** là **False** ngày từ đầu
- -Ta có thể kết thúc vòng **while** bằng cách đưa **condition** về **False** hoặc dùng từ khóa **break** để thoát.

Ví du:

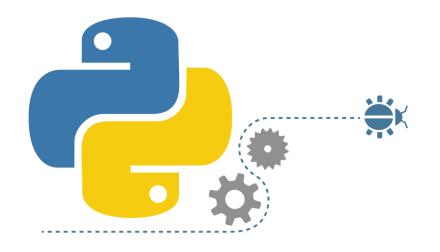
Viết chương trình yêu cầu nhập vào một số nguyên dương [1..10], nếu nhập sai yêu cầu nhập lại. Khi nhập đúng thì xuất ra bình phương của giá trị mới nhập vào.

```
value=-1;
while value < 1 or value > 10:
    value=int(input("Nhập giá trị [1..10]:"))
print("value=", pow(value, 2));
```

```
Khởi tạo: s=0, i=1, n=5
1) i<=n ⇔1 <=5 → True
    s=s+i=0+1=1; i=i+1=1+1=2
2) i<=n ⇔ 2 <=5 → True
    s=s+i=1+2=3; i=i+1=2+1=3
3) i<=n ⇔3 <=5 → True
    s=s+i=3+3=6; i=i+1=3+1=4
4) i <=n ⇔4 <=5 → True
    s=s+i=6 +4=10; i=i+1=4+1=5
5)i<=n ⇔5<=5 → True
    s=s+i=10+5=15; i=i+1=5+1=6
6) i<=n \Leftrightarrow6 <=5\rightarrow False\rightarrow Dùng while
```

→ xuất tổng = 15

Vòng lặp for

for dùng để lặp tuần tự các công việc, **for** sử dụng **range** để định nghĩa vùng dữ liệu lặp và bước lặp

<u>Cú pháp hàm range:</u>

begin: Giá trị bắt đầu

end: Giá trị cuối

step: Bước nhảy

range(begin, end, step)

Ví dụ cách hoạt động của range:

- range(10) \rightarrow 0; 1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9
- range $(1, 10) \rightarrow 1$; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9
- range $(1, 10, 2) \rightarrow 1; 3; 5; 7; 9$
- range(10, 0, -1) \rightarrow 10; 9; 8; 7; 6; 5; 4; 3; 2; 1
- range $(10, 0, -2) \rightarrow 10; 8; 6; 4; 2$
- range $(2, 11, 2) \rightarrow 2; 4; 6; 8; 10$

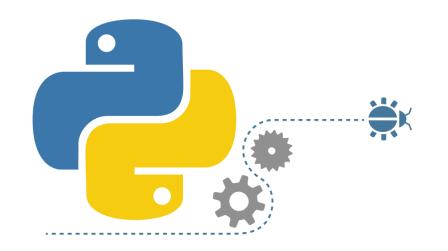
Các Ví du về for:

```
for n in range (10): \longrightarrow 0123456789
    print(n,end=' ')
for n in range (1,10): \longrightarrow 123456789
    print(n,end=' ')
for n in range (1, 10, 2) : \longrightarrow 13579
    print(n,end=' ')
for n in range (10, 0, -1) : \longrightarrow 10987654321
    print(n,end=' ')
for n in range (10, 0, -2): _______ 108642
    print(n,end=' ')
for n in range (2, 11, 2): \longrightarrow 246810
    print(n,end=' ')
```

```
N=8, s=0
N=8 là số chẵn n%2==0=→8%2=0
```

- 1) $x=2 \rightarrow s=s+x=0+2=2$
- 2) $x=4 \rightarrow s=s+x=2+4=6$
- 3) $X=6 \rightarrow s=s+x=6+6=12$
- 4) $X=8 \rightarrow s=s+x=12+8=20$
- 5) X=10→thấy 10>n+1=9

Câu lệnh break

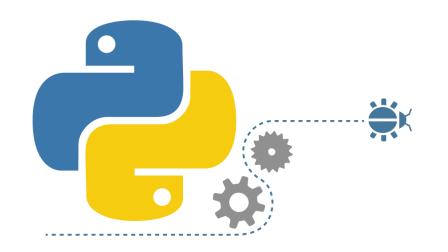
break là từ khóa đặc biệt dùng để thoát khỏi vòng lặp chứa nó trực tiếp khi đạt được mức yêu cầu nào đó.

Gặp lệnh **break**, chương trình sẽ không thực hiện bất cứ lệnh nào bên dưới nó, mà thoát luôn khỏi vòng lặp.

Ví dụ: Viết chương trình vòng lặp vĩnh cửu cho phép phần mềm chạy liên tục, khi nào hỏi thoát mới thoát phần mềm:

```
while True:
    a=int(input("Nhập giá trị:"))
    print("Giá trị bạn nhập ",a)
    s=input("Tiếp tục phần mềm không?(c/k):")
    if s=="c":
        break
print("BYE!")
```

Câu lệnh continue

continue là từ khóa đặc biệt dùng để nhảy sớm tới lần lặp kế tiếp, các lệnh bên dưới continue sẽ không được thực thi.

Lưu ý khác với **break**, gặp **break** thì ngừng luôn vòng lặp, gặp **continue** chỉ dừng lần lặp hiện tại đang đở dang để chuyển qua lần lặp tiếp theo.

Ví du:

Tính tổng các chữ số lẻ từ 1->15, ngoại trừ số 3 và số 11

```
sum=0
for n in range(1,16,2):
    if n is 3 or n is 11:
        continue
    sum+=n
    print(sum)
```


